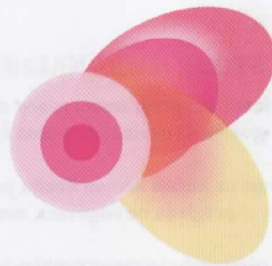

Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke

NAJZNAČAJNIJI ČIMBENICI KOJI POVEĆAVAJU RIZIK NASTANKA RAKA DOJKE KOD ŽENA SU:

ŠTO JE RAK DOJKE?

Rak dojke **zloćudni je tumor** koji nastaje kada normalne žljezdane stanice dojke počnu nekontrolirano rasti, **umnožavati se i uništavati** okolno zdravo tkivo.

Rak dojke dijeli se prema **vrsti tkiva** od kojeg je nastao i prema **proširenosti**. Neke vrste raka rastu vrlo sporo i šire se u ostale dijelove tijela (metastaziraju) tek kada postanu veliki. Druge su agresivnije, odnosno šire se brzo i agresivno. Međutim, ista vrsta raka može se kod različitih žena ponašati različito.

Starija životna
dob

Prethodni rak dojke te
rak dojke u obitelji

Pušenje i pretjerana
konzumacija alkohola

Pretilost, manjak
tjelesne aktivnosti

Nalaz biopsije: epitelna
hiperplazija ili atipija

AKO SE RAK DOJKE OTKRIJE U RANOM STADIJU, ŠANSE ZA IZLJEČENJE SU VRLO VELIKE.

Stupanj proširenosti	Prosječno petogodišnje preživljenje
In situ i lokaliziran	86% - 100%
Regionalno proširen	49% - 57%
Udaljene metastaze	21%

METODE RANOG OTKRIVANJA RAKA DOJKE

Klinički pregled - liječnik nastoji pregledom dojke i pazuha otkriti postoje li kvržice

Ultrazvuk - radiološka dijagnostička pretraga. Koristi se za pregled dojki kod mlađih žena i kao komplementarna metoda mamografiji

Mamografija - osnovni pregled u Nacionalnom programu ranog otkrivanja raka dojke

ŠTO MOŽETE SAMI UČINITI?

SAMOPREGLED.

Ne zamjenjuje redoviti odlazak na mamografiju i kliničke preglede!

ŠTO JE NACIONALNI PROGRAM RANOG OTKRIVANJA RAKA DOJKE?

Nacionalnim programom ranog otkrivanja raka dojke obuhvaćene su sve žene u RH u dobi od 50 do 69 godina. U okviru programa žene mogu obaviti mamografski pregled dojki svake dvije godine.

Žene na kućnu adresu dobiju poziv za **besplatni mamografski pregled**. Ako Vam dodijeljeni termin pregleda ne odgovara, možete nazvati besplatne telefonske brojeve navedene u pozivu.

Cilj ovog organiziranog probira je **otkriti rak** u što ranijem stadiju, **smanjiti smrtnost** od raka dojke te **poboljšati kvalitetu života** žena oboljelih od raka dojke.

ŠTO JE MAMOGRAFIJA?

Mamografija je rendgenski pregled dojki kojim se otkrivaju tumori i druge promjene, premalene da bi se mogle napipati. Tako se mogu otkriti promjene na dojci prosječno oko **dvije godine ranije** od običnog kliničkog pregleda zasnovanog na pojavi simptoma ili opipljive kvržice. Prilikom pregleda treba izvršiti pritisak na dojku kompresijskom pločom kako bi se dobila što kvalitetnija rendgenska snimka. Pritisak može biti neugodan, no sam pregled u većini slučajeva nije bolan.

Unatoč njenoj izuzetnoj vrijednosti i nezamjenjivosti u otkrivanju i najmanjih karcinoma, važno je naglasiti da se mamografijom ne može prikazati **15-20%** karcinoma dojki, osobito kada se radi o dojkama s gustom žljezdanom strukturom. Mamografski aparati za snimanje dojki koriste vrlo **nisku razinu zračenja** i praktički su bezopasni.

KADA TREBA NAPRAVITI MAMOGRAFIJU?

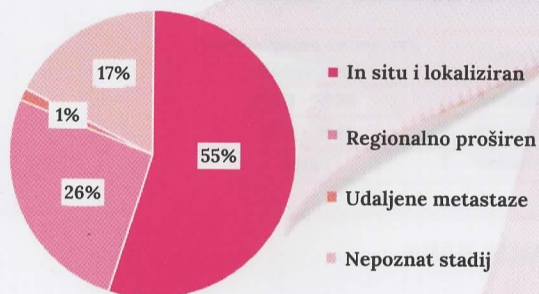
Prvi mamografski pregled dojki svaka žena treba napraviti između **38 i 40** godina života.

Za žene u dobi od **40 do 49** godina preporuka je napraviti mamografiju **jednom godišnje** ili barem **jednom u dvije godine**.

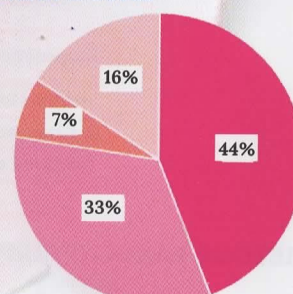
Za žene u dobi između **50 i 69** godina preporuka je mamografiju napraviti **jednom godišnje**.

U životnoj dobi **starijoj od 69** godina rizik od nastanka raka dojke je povišen. **S izabranim se liječnikom treba dogovoriti o učestalosti pregleda.**

PRAVOVREMENO OTKRIVANJE RAKA DOJKE

Graf 1. Žene koje su se odazvale na preventivni pregled u RH

Graf 2. Žene koje se nisu odazvale na preventivni pregled u RH

Šanse za izlječenje uvelike ovise o **stupnju proširenosti (stadiju) raka prilikom dijagnoze**. Kod žena koje su se odazvale u Nacionalni program probira, znatno je veći udio karcinoma otkrivenih u ranom stadiju.

Kada treba napraviti mamografiju i UZV dojki?

Mamografija je rendgenski pregled dojki kojim se otkrivaju tumori i druge promjene dojke koje su premlene da bi se mogle napipati. Dokazano je da mamografija bilježi promjene na dojci oko dvije godine ranije od kliničkog pregleda zasnovanog na pojavi simptoma ili opipljive kvržice. Mamografija se kod žena s mjesečnicom obavlja u razdoblju od petog do desetog dana ciklusa, brojeći od prvog dana zadnje mjesečnice.

Iako je mamografija izuzetno vrijedna i nezamjenjiva pretraga u otkrivanju i najmanjih karcinoma, treba naglasiti da se mamografijom ne može prikazati 15-20% karcinoma dojki, posebno kad se radi o dojčkama s gustom žljezdanom strukturom.

Prvi mamografski pregled dojki svaka žena treba napraviti između 38. i 40. godine života. Kod žena s pojavnošću raka dojke u bližih srodnika, preporuča se ranije započinjanje redovitih mamografskih pregleda. Ultrazvuk, uz mamografiju, znatno povećava točnost dijagnosticiranja dobroćudnih i zloćudnih bolesti dojke. Metoda je izbora za prikaz dojki u žena mlađe životne dobi te bitna pomoćna metoda koja se nastavlja na mamografiju. Kombinacijom mamografije i ultrazvuka dobivaju se pouzdaniji rezultati.

U žena mlađih od 40 godina, mamografija se u pravilu ne preporuča kao rutinska pretraga. U ovoj dobnoj skupini može se jednom godišnje učiniti ultrazvučni pregled dojki. Međutim, u žena u kojih postoji sumnja na neku zloćudnu pojavu u dojci, mamografiju ipak valja učiniti, unatoč mlađoj životnoj dobi.

Visok stupanj izlječenja ako se na vrijeme otkrije.

Što je Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke?

Nacionalnim programom ranog otkrivanja raka dojke obuhvaćene su sve žene u RH u dobi od 50 do 69 godina. U okviru programa žene mogu obaviti mamografski pregled dojki svake dvije godine. Žene na kućnu adresu dobiju poziv za besplatan mamografski pregled. Cilj ovog organiziranog probira je smanjiti smrtnost od raka dojke za 25% do 30%, otkriti rak u početnom stadiju u većem postotku nego danas te poboljšati kvalitetu života bolesnica s rakom dojke.

Za dodatne informacije možete se savjetovati sa svojim liječnikom ili patronažnom sestrom o načinu ranog otkrivanja te bolesti. Za informacije o Nacionalnom programu možete nazvati besplatni telefon pripadajućeg Zavoda za javno zdravstvo.

Odazovite se na mamografski pregled. Nazovite besplatni telefon 0800 85 86

Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke.

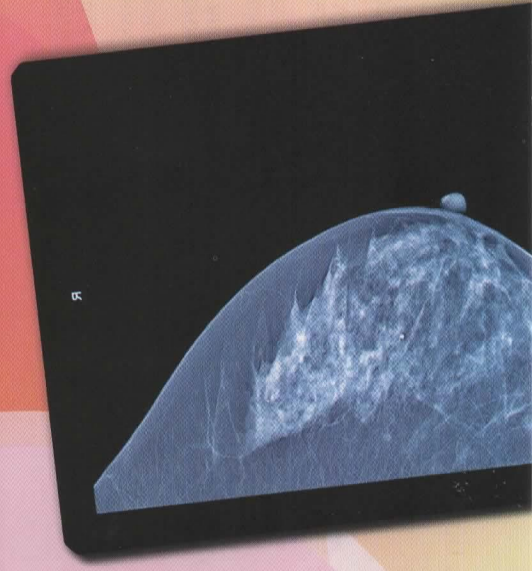
Za zdravije. Danas.

Bezbroj fotografija...

**1 snimka koja
život znači**

Odazovite se na besplatan mamografski pregled. Rano otkrivanje spašava život.

Za dodatne informacije posjetite internet stranicu

Ministarstvo
zdravstva

HZZJ
HRVATSKI ZAVOD
ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Hrvatski
zavod za
zdravstveno
osiguranje

www.zdravlje.hr

www.hzjz.hr

www.hzzo.hr

Što je rak dojke?

Rak dojke je zloćudna bolest koja nastaje kad normalne žlijezdate stanice dojke promijene svoja svojstva te počnu nekontrolirano rasti, umnožavati se i uništavati okolno zdravo tkivo. Takve promijenjene stanice mogu potom otići u limfne i/ili krvne žile te tako proširiti bolest u druge dijelove tijela.

Rak dojke najčešće je sjelo raka u žena u svijetu te predstavlja velik javnozdravstveni problem. I u Hrvatskoj rak dojke najčešće je sjelo raka od kojeg oboljeva četvrtina žena novooboljelih od raka. Svake godine u Republici Hrvatskoj oboli oko 2700 žena od raka dojke. Rak dojke je treći maligni uzrok smrti u žena, nakon kolorektalnog raka i raka pluća. Godišnje od raka dojke u Republici Hrvatskoj umire između 700 i 800 žena. Svakoj jedanaestoj ženi u Republici Hrvatskoj prijeti rak dojke, a u sljedećim godinama za očekivati je daljnji trend porasta oboljelih.

Što je samopregled dojki?

Samopregled dojki je postupak koji ženi omogućuje da sama pregleda svoje grudi. Najbolje je da žena obavi pregled tjedan ili dva nakon početka mjesečnice, a ako žena nema više mjesečnicu, najbolje je odrediti jedan dan u mjesecu kada će to učiniti.

Prilikom samopregleda posebnu pozornost treba obratiti na sljedeće znakove: otkrivanje kvržice pri opipju, zadebljanje u dojci, povećanje jedne dojke, bilo kakve promjene na koži bradavica i dojki, iscjedak iz bradavice, bolovi u dojci, promjene u pazušnoj jami. Ako žena uoči bilo koji od navedenih simptoma, obavezno se treba obratiti liječniku.

Koji su uzroci i rizični čimbenici za nastanak raka dojke?

Uzrok nastanka raka dojke uglavnom je nepoznat. Mnoge epidemiološke studije pokazuju da postoji više poznatih rizičnih čimbenika koji su nedvojbeno povezani s nastankom raka dojke. Najznačajniji rizični čimbenici koji povećavaju rizik nastanka raka dojke su:

- Dob
- Prva menstruacija prije 12- godline života
- Menopauza nakon 50- godline života
- Neradañje ili radañje poslije 30-ite godline života
- Pojavnost raka dojke i /ili raka jajnika kod bližih srodnika
- Prethodna bolest dojke

Povećan rizik za rak dojke vezan je uz određene životne navike i stil života koji se smatraju nezdravim:

- Nezdrava prehrana (visok udio masnoća u hrani)
- Pretilost
- Povećana konzumacija alkohola
- Pušenje
- Izloženost radioaktivnom zračenju

Tko može dobiti rak dojke?

Od raka dojke najčešće oboljevaju žene iznad pedesete godline života; ali mogu oboljeti i mlađe žene u četrdesetim, tridesetim i dvadesetim godinama. Muškarci također mogu oboljeti od raka dojke; ali puno rjeđe nego žene. Jedan posto svih zabilježenih slučajeva raka dojke zabilježeno je kod muškog spola.

Bjelovarsko-bilogorska županija Matice hrvatske 15, 43000 Bjelovar	0800 200 156	Ličko-senjska županija Senjskih zrtava 2, 53000 Gospić	0800 200 081	Šibensko-kninska županija Matije Gupca 74, 22000 Šibenik	0800 200 301
Brodsko-posavska županija Nazorova bb, 35000 Slavonski Brod	0800 200 164	Međimurska županija Ivana Gorana Kovatića 1E, 40000 Čakovec	0800 200 080	Varaždinska županija Meštrovićeva bb, 42000 Varaždin	0800 200 163
Dubrovačko-neretvanska županija Dr. Ante Serčera 4a, 20001 Dubrovnik p.p. 58	0800 345 066	Osiječko-baranjska županija F. Kružme 1, 31000 Osijek	0800 200 158	Virovitičko-podravska županija Gajeva 21, 33000 Virovitica	0800 303 033
Istarska županija Nazorova 23, 52100 Pula	0800 202 000	Požeško-slavonska županija Županjska 9, 34000 Požega	0800 303 034	Vukovarsko-srijemska županija Zvonarska 57, 32100 Vinkovci	0800 999 902
Karlovačka županija Dr. Matka Maceka 48, 47000 Karlovac	0800 200 162	Primorsko-goranska županija Krešimirova ulica 52a, 51000 Rijeka	0800 200 041	Zadarska županija Kolovare 2, 23000 Zadar	0800 200 157
Koprivničko-križevačka županija Trg Tomislava dr Bardeka 10/10, 48000 Koprivnica	0800 200 161	Sisačko-moslavačka županija Ulica Kralja Tomislava 1, 44000 Sisak	0800 200 159	Grad Zagreb Mirogojska cesta 16, 10000 Zagreb	0800 200 166
Krapinsko-zagorska županija Životov trg 3, 49210 Zabok	0800 200 127	Splitško-dalmatinska županija Vukovarska 46, 21000 Split	0800 600 707	Zagrebačka županija Mokrička 54, 10290 Zaprešić	0800 200 184